

Veilig verwerken van Jacobskruid uit weilanden

Jacobskruid is een plantensoort met gele bloemen die van nature voorkomt in Nederland. De natuurlijke populaties zijn in Nederland vooral te vinden in de duinen, maar de plant heeft zich inmiddels over heel Nederland verspreid. In weilanden waar vee graast neemt de hoeveelheid Jacobskruid toe sinds de jaren '70. Dit brengt zorgen met zich mee. De plant produceert namelijk giftige stoffen, zogenaamde alkaloiden. Deze stoffen zijn giftig voor grote grazers, zoals paarden en koeien. Het is dus heel belangrijk dat de restanten van de plant niet in hooi of persvoer terecht komt. Daarom is het van groot belang dat de plant zorgvuldig wordt afgevoerd.

Waarom is Jacobskruid een probleem?

De giftige stoffen in Jacobskruid bevinden zich in de hele plant, maar in de gele bloemen is de hoogste concentratie aanwezig. Door het binnenkrijgen van het gif wordt de lever van paarden en koeien aangetast, ook in kleinere hoeveelheden. Overigens is de plant niet giftig voor schapen en geiten. Zij hebben bacteriën in hun verteringssysteem die het gif in hun maag afbreken. Grote grazers vermijden de verse planten vanwege de bittere smaak. Echter, wanneer de planten zijn uitgebloeid, blijven liggen na het maaien of worden ingekuuld, verdwijnt de bittere smaak en kunnen de dieren het toch onbedoeld binnenkrijgen. Het is dus heel belangrijk dat de restanten niet in gekuuld gras of hooi terecht komen. Daarom is het van groot belang dat de plant zorgvuldig wordt afgevoerd en verwerkt.

Hoe is Jacobskruid te herkennen?

Jacobskruid heeft felgele bloemen en bloeit tussen de tweede helft van juni tot ongeveer oktober. Het is een tweejarig kruid: in het eerste jaar ontwikkelt de plant alleen een rozet van bladeren laag bij de grond. In het tweede jaar volgen kenmerkende paarse stengels waaraan heel veel gele bloemen groeien. Deze bloemen kunnen met en zonder bloemblaadjes voorkomen.

Rozet in 1^e jaar (foto links); kenmerkende paarse stengel in 2^e jaar (foto midden) en gele bloemen in 2^e jaar (foto rechts)

Hoe is maaisel van Jacobskruid op een veilige manier te verwerken?

Uit onderzoek is gebleken dat via een professioneel composteringsproces de giftige bestanddelen van Jacobskruid afbreken en kiemkracht geheel verdwijnt. In dit proces worden de restanten van de plant onder gecontroleerde procesomstandigheden minimaal 4 dagen op 60 graden verhit¹. Dit wordt ook wel hygiënisatie genoemd. Een actueel overzicht van professionele compostproducenten is te vinden op www.bvor.nl.

Welke methoden geven geen veilige verwerking?

Het is niet zeker of het veilig is om Jacobskruid te verwerken via de 'kleine kringloop' (dat wil zeggen onbewerkt op het land brengen), door middel van bokashi of vergisten. Bij deze methoden zijn mogelijk niet de juiste procescondities aanwezig die nodig zijn voor een effectieve afdoding van de giftige stoffen in Jacobskruid. Zorgvuldige inzameling en afvoer van maaisel met Jacobskruid naar een professioneel composteerbedrijf is daarom gewenst. Het enige veilige alternatief is verbranding, bijvoorbeeld in een afvalverbrandingsinstallatie. Dit is duurder en minder duurzaam dan verwerking via een compostering.

Particulieren kunnen een enkele plant van Jacobskruid via de gft-container afvoeren. Zo komt het maaisel terecht in een gecontroleerde gft-compostering, waar deze in het proces onschadelijk wordt gemaakt.

Meer informatie

- [Biologie & beheersing van Jacobskruid – Louis Bolk Instituut](#)

De BVOR is de branchevereniging voor producenten van compost en andere hernieuwbare grondstoffen uit organische reststromen.

¹ Bron: Louis Bolk Instituut (2013) – Brochure 'Biologie & beheersing van Jacobskruid'